

Any XIII

Barcelona 15 de Mars de 1900

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

La Bella Montecarlo.

Artista que tant per
sa elegancia com *chic*, està fa-
natisant en lo teatro Gran-Via

De dijous á dijous

LA UNIÓN FA LA FORSA.—

LOS OBRERS DE JAQUÉ Y SOMBRERO

Lo dijous de la setmana passada 'ls tranvías de la denominada Companyia Anónima no circularen.

Los cotxeros y cobradores dels mateixos, prenent exemple d'altres companys d'ofici al servey de d'Empresas establertes en altrs poblacions espanyolas, s'han associat, y 'l dijous se declararen en *huelga*, considerant que la unió fa la forsa, y la *huelga* la forsa.

¿Quins motius tenían dits empleats pera adoptar la esmentada resolució?

Los motius eran poderosos; se tractava d'una serie de privacions, opressions y anomalías, que 'ls empleats del Inglés, ab molt bon acort, resolgueren acabar d'una vegada, encare que tal determinació tingués de costarlos lo pá de cada día.

Dihém los catalans, que de gota en gota s'ompla la bota, y del mateix modo va recarregantse tant de fel lo cos del oprimit, qu'arriba día en que la bilis acumulada ha de desbotar.

Figureuvos—segons s'ha dit mil vegadas—uns pobres empleats sotmesos als capritxos del gerent d'una Companyia poderosa; uns empleats als que á penas se concedeix las horas necessarias al descans del treball cotidiá; als que s'obliga á menjar depressa, engolintse la vianda ab un embut, com sol dirse, y no senyalantsels encare horas fixas pera atendre dita necessitat; als que quan se 'ls despedeix, no se 'ls indica quina siga la falta comesa ni se 'ls dona explicació de cap classe; als que se 'ls obliga á constituir un depósit en metálich, sense abonársels lo més petit interés pe 'l diver depositat; als que, á pesar de portar los tranvías eléctrichs, una velocitat escandalosamente extraordinaria, se 'ls posa á l'intemperie, en un lloch reduhit, sense preocuparse de que poden ser presa d'una pulmonía ó de que no poguent maniostrar ab la deguda comoditat, ab la mes gran facilitat poden atropellar als viandants; als que... etc, etc. En aquestas condicions se trobavan los empleats del Tranvía anomenat del Inglés.

Las queixas d'aquets pobres servidors d'una Companyia intangible, de las que 'ns hem fet eco mes d'una vegada, 's comptavan per milers; pero ja pots xiular, quan un gerent no vol beure.

No es d'estranyar, donchs, que per fi, aquets empleats, convertits per tant temps en pacientíssims Jobs, exclamessin: «¡Al cap ne som!» y resolguessin no tornar al treball, mentres la Companyia no atengués sas justíssimas queixas.

La seva energia, la seva resolució imponent, son dignas del mes gran elogi, y ellas, millor que totas las pampinas silvelistas, ab tots sos projectes de

lley, marcan lo cami recte y segur pera arribar á la regeneració desitjada.

La unió fa la forsa; no hi ha més; y 'ls empleats del Tranvía del Inglés, ho han demostrat ab sa actitud decidida.

De las vuyt bases que 'ls mateixos imposaren al gerent de la Companyia, pera tornar al treball, sis foren per ell aceptadas y las dos restants sotmesas á la Junta d'aquella, pera que la mateixa resolgui.

¿Serán també aceptadas aquestas dos bases? No se sab encare, pero á bon segur, donada la energia dels cotxeros y conductors, han de pesar en l'ánimo dels individuos de la Junta.

Sigan aceptadas ó no, molt s'ha lograt ja, demostrantse que qui no s'arrisca no 'n pisca.

Aquets obrers ab sa actitud han descubert un horitzó d'hermosas esperansas.

Afortunadament lo sistema va generalisantse y la opressió cedeix pas á la forsa dels drets de l'home.

Queda n'obstant, una classe, la mes tímida y potser la més desamparada; la classe obrera que podríam denominar de jaqué y sombrero, la qual, á pesar d'aquestas saludables ensenyansas, permaneceix creuhada de brassos.

Aquesta classe s'associa també, pero no pera resoldre 'l problema de las verdaderas necessitats de la vida, sino pera entregarse á diversions, de las que cap bé ha de reportarne.

Sembla mentida, pero 'ls fets ho demostran; aquesta classe que permaneix en un local casi sempre faltat de llum natural, horas y mes horas, esprementse 'l cervell devant d'unas quartillas ó d'unas llibres comercials, per una mesquina retribució; aquesta classe d'ilustració superior á la de brusa y espadenyas, es mes superficial y baladí qu'aquella y 's presta, sense rebelarse, á tota classe d'imposicions y tiranías.

¡Y cuydado, que la miseria de jaqué y sombrero, es terrible!

¡Quants pares de familia trobaríam en aquesta ciutat en què existeixen á milers los capitalistas que fan anar los diners á puntadas de peu, que posan á lloguer la seva inteligencia, desde las vuyt del matí á las deu del vespre, per una mensualitat que no arriba á cent pessetas.

¡Cent pessetas!... ¡Molt mes gasta, diariament, á alguns capitalistas la *querida* que per luxu mantenen!

Y no obstant, la classe de jaqué y sombrero, munió d'esqueletos ambulants, que després d'haver permanescut sis dias á la fossa, surt los diumenges á passejar la seva miseria, sofreix y calla, y 's mostra agrañida á las mans del poderós que li llença las pellerinas que desprecian los seus gossos.

Cada individuó d'aquesta classe desamparada es lo protagonista d'un drama de sufriments y desesperacions horribles; li falta pa y somnia riquesas; desitja festins y l'anemia ò la tisis lo corsecan; sent la vanitat de col'zejar-se ab l'aristocràcia y logra sols mostrar los ratats colzes de son jaqué abrillantat pe 'ls constants refrechs de son raspall; cerca afanyós l'oasis y mor sedent revolcant-se en lo desert de la miseria; transigeix ab tot, s'arrastra, s'doblega, portat per son afany de riquesas, y es sa testa aplastada sota 'l peu del poderós á qui presta vassallatge.

Sa muller, no l'ajuda en lo mes mínim, perquè ¿qué dirian sas amigas, si la veyan sortir, ab un cove de roba sota 'l bras, d'un safreig públich? ¿quin desdoro per la família si s'enteravan de que per guanyarse un mós de pa, que sovint li falta, va á fer feynas pe 'ls altres? Gracias que crihi á sos infants, que ja es prou sacrifici y de mal tò no donar la quitxalla á dida.

Los fills d'aquet mártir de tontas preocupacions,

rebaixarian lo bon nom de son pare, si anavan á un taller á defensar una setmanada; es precis que concurrin á las aulas, encare que cada matrícula representi una mesada de no tirar carn á l'olla. La qüestió es dissimular la indigència, guardarse del que dirán; vestir panyo y calsar botinas; lo cotò y las espadenyas fan massa pobre.

Y 'l protagonista d'aqueix drama horrible ha de donar compliment á tals preocupacions, ab cent pessetas!

No s'associa á sos companys, no imita al modest obrer, pera imposar condicions á qui l'explota; desconeix la forsa de la unió; creu qu'arrastrant-se arribará á la meta de sas aspiracions.

Es digne de llástima!

Pobres obrers de la intel·ligencial! La seva miseria es la mes espantosa!

Quan se convencerán de la necessitat d'unirse y declarar-se en *huelga*?

PIERROT DE LA TOMASA.

Lo caball, lo matxo y 'l burro

EN certa casa de pagés, molt rica, se lian en lo estable, per anar al mercat á fer trafica y, porque 'l xico gran pogués fe 'l curro, un matxo, un caball fort y un pobre burro. Considerant lo que era lamentable l'estat en que s'trobavan, van pensá un dia, tot menjant garrofes, tractar tan gran assumptio 's tres estrofas, y aixís, ab veu de nas, argumentavan.

—¿Cóm es? deya 'l caball, tirant arrera de còns la seva llarga cabellera, com un pianis á al·lentejar-se al piano.

—¿Cóm es qu' senti, com tó, tan campeixano, no haig d'prendá á las eguas, y ab una flo en lo trau y un bon *baguero*, y uns lentes per guaytarlas de dos lliguas, conquistar os garbós com un bo'ero y teus casarme may, no dalshi treguas?

—Així ho faré, —va dí, —y ja no m'enredo; m'entregaré al amor y solté 'm quedo.

Lo matxo, que menjant fabons y palla và ascoltar lo que deya 'l leixuguir o

—Fas bé, —li contestá, —festeja y balla, y no tentis casante á ton destino.

A mi fa un any que s'ha m'ha mort la mula y ja veus que ni menos porco g'essa.

¡Lo que 'm va fer patir la gran gaudula!

¡Tan sols ho pót saber aquell que ho passá!

Dixosos eram, quan va veure un dia á un matxo d'un dels trens de artilleria, y prou sab bé tothom de las minyonas, que en veyent militars ja no hi ha donas.

L'artilleria montada va seduir-la, lo bon arreu que ell duya và exaltar-la, y anavan ja á fugir, quan d'una cossa

fereixo al artil·lé, mato á la mossa, y adúltera al canyet varen portarla.

¡Ja veus si vaig patir! May mes m'enredo, estich desenganyat y viudo 'm quedo.

Lo burro, que ascoltava, per sí, tot remugant, si'osofava, (que ja 'l fi osófa es, sense se agravis, de sabis burros y de burros sabis).

Quan ell va haver per fi pesat la cosa, aixís se va espicá, ab la diferencia que en lloch de ser en vers va dirho en prosa, forma mes pròpia per parlar la ciència:

¿Per qué n'es jay! del bram la veu melosa; per qué l'exceís Criador va fer las burras; per qué 'ns haurá donat la qua hermosa ab que espan'ém las moscas dantnos surras?

Las queixas d'aquest viudo son ja vellas, y si jo puch gosá ab burra matrona, ¿qué 'm pot fé á mi la dona, que 'm passi mes amunt de las aurellas?

Si no pensés aixís, s'acabaria la rassa del meu nom, quan moriria.

¡Casemnos, ja que som joves y curros!

¡L'amor dels ases omple 'l mon de burros!

Al cap d'un any d'aquesta gran parlada, l'ambició de jo tres era lograda:

lo caball, sent soltè y sent boje'ías, s'en va anar al calaix en molt poch dias;

lo matxo, viudo, y anyorant la dona, no passava, 's pot dir, una hora bona, y 'l burret, ab la dona y nou criaturas, patia alí 'ls set calzers d'amarguras.

Lo qual vol dir, lector, per mes que altera, que aquí no s'hi está bé de cap manera.

S. P.

LA TOMASA
GUERRA ANGLO-BOER

La victoria es compromesa,
y l' altura van guanyant,
depressa, l' alé aguantant,
pera doná una sorpresa.

LA TOMASA
ANAR PER LLANA...

—¡Calla, dorm! Ab poch treball
me 'l menjo com un secall.

—Com ronca! Ja no s' escapa,
y al punt lo treuré del mapa.

—¡Sant Roch! ¡Roncava de bromal!
¡Quina por que 'm fa aquest home!

—¿Volías matarme?— ¡Yes!
—¡Qu' es bona la carn d' inglés!

De sobretaula

Diàlechs de la vuytada

ARA sí que 'ls pobres boers han agotat ja tots 'ls recursos del seu heroisme.
—Espéris una mica. A mi 'm sembla que lo que han fet fins ara no ha sigut res més que 'l pròlech de la seva immortal obra.

—No veu que 'ls inglesos han anat acumulant allí reforços de tota mena, ab ventatjas immensament superiors á las dels transwaalians; y... contra la forsa no hi ha resistencia?

—Si senyor; pero ha de teni en compte que contra la forsa material superior de Inglaterra, hi ha la forsa moral extra del Transwaal; ó sinó ja veurá com encare 's girará la truya á favor de 'n Krüger.

—També es platónich vosté? Miri; jo tinch pe 'ls boers la mateixa simpatia que tothom, y á pesar d' aixó n' estich tristament convensut de que la causa noble del Transwaal (qu' es la causa santa de molts pobles) no tindrà l' efecte que desitjem.

—Ab lo seu pessimisme no s' hi pot combatre. Jo estich en que á la curta ó á la llarga tots 'ls Transwaals, carregats d' inglesos farán la pau.

—¡Si, prou! Lo mateix que 'l Transwaal de Catalunya, si fá ó no fá.

—Sembla que al últim lo de las desgracias de Gracia no passará may més, porque no s' ensorrará may més cap casa.

—¿Qu' es un acort que han prés tots 'ls arquitectes y mestres d' obras y de casas ó be un acort dels paletas y manobras?

—Rès d' aixó; sino que la Providencia diu que vetllará més d' aquí endevant pe 'ls infelissos esclaus del picot y del martell.

—¿Es diu que, á la quènta, la Providencia, s' adormia devegadas tractantse dels mártirs del treball?

—D' ensá que hi ha propietaris y arquitectes la sort dels que no ho son es sempre providencial.

—¿Que tè 'n sembla d' aqueixos primers concerts quaresmals del Liceo?

—Que no m' acaban de fer 'l pés.

—A fè que no 's pot demanar mes: la milló orquesta y 'ls millors cantants que tenim.

—Si; pero del Lirich al Liceo hi ha tanta distancia com de una sinfonia de Beethoven á *La mort del escoldá*.

—Ara si que no t' entench de cap paraula: si no parlas més clar...

—Pregunta al orteó si la batuta del mestre Nicolau 'ls excita tant com la de 'n Millet y á la orquesta si la trovan curta (la batuta) tot y sent tan llarch 'l mestre... y m' enténdrás del tot.

—Ascolti, Donya Quica: gestèm en pais de moros ó de cristians?

—¿Perqué, senyora Laya? ¿Perque no bi ha tants bateigs com antes?

—¡Cá, donal...! Miri que arrivá á privar la ensenyansa de la Doctrina, es lo que faltava veure!

—¿De la Doctrina? ¿què se empatolla?

—¿Qui l' ha entabanada? ¿Y ara?

—Si senyora, si; han condemnat la Doctrina com si fos pecat apéndrela y las han recullit totes.

—Ho deu havé entés malament: en comptes de la Doctrina deu volguer dir la *Saeta*.

—No senyora, no; la Doctrina, la Doctrina...

—Pro, si á n' els méus noys 'ls hi ensenyan cada dissapte al col legi, y á las parroquias la farán dir com cad' any.

—Donchs, l' home de casa qu' es mes catalanista que cap base de Manresa, m' ha dit:—¡Ni la Doctrina 'ns volen deixar llegir!

—¡Ah! Vosté vol dir la Doctrina catalanista; jo 'm creya l' altra.

—¡Ay, ay! Ell diu que la Doctrina catalanista es pe 'ls catalans la verdadera Doctrina cristiana.

—Ja hi torném á ser, Pau. Cuydado no prenguis mal ab las espinas.

—¿Parlas per la Quaresma, Pere?

Per mi si que aquesta temporada la podrian ben suprimir; porque no hi trovo cap diferencia ab las altrés temporadas.

—Si, home; aixis com durant lo resto del any tens la llibertat d' escurá algun os, de quan en quan, durant lo temps de Quaresma t' has de fer amich del bacallá qu' es lo més espinós que hi ha.

—¡Pero si las costellas de casa d' un cap del any al altre son 'ls guardia-civils ab casaca!

—Es lo futur plat del dia de tots 'ls espanyols.

PEPET DEL CARBIL.

EPIGRAMAS

—Lo seu fill, y no s' ofenga,
es per mi molt desllenguat.

—Dispensi: vosté va errat:
lo qu' es que té massa llenga.

F. X. T.

—He tret la rifa, Badia,
pro la sogra se m' ha mort.
—Noy, tu si que estás de sort,
dos rifas al mateix día.

J. T.

Devant del jutje, Sabina,
dugué al seu marit Malías
queixantse que tots los días
li donava una tonyina.

—¿Es aixó cert?—Si, senyor,—
contestá l' home—no ho nego:
no obstant, miri, quan li pego
li pego ab lo mocador.

—Ay, Deu meu, váya uns ardis;—
diu ella,—perque 'l conega,
si ab lo mocador me pega,
es porque 's moca ab los dits.

E. E.

LO MODERNISME

Coplas (1)

La seba del modernisme
per totes parts va gri lant
y 's presenta de mil modos
á quin mes interessant.

Ha grillat en la pintura,
en las arts y en lo vestit;
grilla en la literatura
fent lo género... ensopi!
També ab las solfas,
lo grill treient,
ha creat música
que ningú entén...

Mes que siga un carrincló
Si un artista
es modernista,
ja es un niu d' inspiració
—Convenimhi... ¡i senyó!
¡Sols lo «modernista» es bó!

Dú las melenas greixosas
que li perjan de garbí,
y un boletet sense branas
li tapa 'l migrat tupí

La pipa als morros clavada,
no la deixa ni un instant,
y la calsa arremangada
lo fa mes interessant

Neta la cara,
pelut ciatell,
's dona al rostre
tochs de vermell.

Aquest tipo carrincló
modernista
y simbolista,
es no més qu' un... *carretò!*
—Convenimhi si senyó
Sols lo «modernista» es bó!

Du 'l pentinat a lo *vierge*
un monumental barret,
una capa ab llargandaixos,
y de *bolero* 'l cosset

Plena de bilis, neuró ica,
sense vida, sense sanch,
passa sos dias cloróita
y posant los ulls en blanch

Frank, Gual, Morera
son sos tres deus,
toca 'l piano...
¡si be ab los peu!
Senyoreta de carró
gran artista
modernista
que no sab surgí un mi jó
—Convenimhi, si senyó...
¡Sols lo «modernista» es bó!

Un pegat de groch de cuyna
sobre una tela llampant,
y formant circuls concèntrichs
vert-catre del mes brillant,

Ab vermell de regadora,
la llum del dia 's poi dar,
y ab un blau de planxadora
's fan las onas del mar.

Això ho combina
un ro *sinjol*,
luego ho titula
«Surtint el so»
y ab un march dels de *mistó*
un artista
modernista
va y fa un quadro de... *llautó*
—Convenimhi, si senyó...
Sols lo «modernista» es bó!

S ag-la *El Noy de la Mare*
ó té *El burro está malalt*
y s' hi plantan quatre notas
sense gracia y sense sal

'S fa cantar eixa pessa
per un coro desgraciat
y 's dirigeix ben depressa
á tota ve' citat.

Un critich *neula*
sensé talent,
troba eixa música
molt eloquent
Y l' autor ¡un *carbassó!*
cap de llista
modernista
ja es model d' inspiració...
—Convenimhi, si senyó...
¡sols lo modernista es bó!

Un quinqué en miij d' una sala,
dos personas pe 'ls voltants
qu enrahonan ab grans pausas
d' assumptos interessants.

Parian de si fa bon dia
de si 's fa fosc cap al tart,
de si es à bona la t'a
ó la mixa va de part.

S acaba l' acte
pausadament,
lo teló baixa
y surt la gent...
Pro, aquell drama, te coló...
y un artista
modernista
diu que sembla de debó...
Convenimhi, si senyó...
¡sols lo modernista es bó!

M. RIUSECH.

(1) Música del mestre D. Maximinià Novi.

Ó L' UN Ó L' ALTRE

Si fos cert tot lo que 's conta del rey Enrich IV, se tindria de convenir en que gastava un bon xich de bon humor. Be es veritat que als pobres morts se 'ls fan dir moltes cosas, empero si no totes son certas en algo se fonamenta lo renom de graciós que deixa la persona de que 'l poble s' amparà per eternisar sa ditat. Mes aném al gra.

En un viatge que 'l de Navarra feu á un poble qual nom ara no recordo, li sucehi lo que ara us contaré.

Havent rebut l' arcalde, nova de la visita del rey, resolgú fer tot lo humanament possible perque 'l rey fes bon juhi d' ell y del pob et. Ab eix objecte no sossegà á fi de que 'l dia de la arribada hi hagués archs de triomf, coblas, comparsas, balls, comissions y fins determiná llegir á S. M. un parlament propi y que li agradés molt. Ab tal tragi y tantas caborias arriba lo dia senyalat y 'l bo del arcalde s' oblida en miij de las anadas y vingudas de tancar la porta del estable ahont hi tenia lo seu burro y que 's trobava á unas trenta passas del indret hont lo rey havia de ser rebut ab ceremonial.

Arriva aquest, baixa de la carrossa, se seu en lo setial amanit d' exprés y tantost acaba lo poble los seus *vivas* y 'l tirar las gorras enlayre y l' oferir rams á son reyal hoste, lo arcalde s' adelanta y ab lo paper á la mà comensa á llegir son parlament. De primer miij avergonyit apenas se li sentia la veu, mes al cap d' un ralet, refentse un xich, sa veu aná creixent y plena y sonora arrivá fins á las orellas del pobre burro que dexantse de menjer palla dins del estable, al sentir la veu del seu amo y volent manifestar á sa manera que coneixia sa veu, llansá un gros bram. L' arcalde se va confondre un xich al sentirlo y veient que al primer bram ne seguia un segon, esforsá la veu pera ofegar la veu del seu animal. Aquest sentir creixer la veu de amo esforsá la seua y entre amo y ruch, entre bestia y arcalde comensá una lluvia de pulmons que al volta hauria acabat en perjuhi de las saluts d' abdos, á no ser lo rey que mossegantse 'ls llabis per no riure y trencant las paraulas del arcalde, digué ab cara afable:

—Que parli l' un ó l' altre; tots dos al plegat ¿com voleu que us entenga?

Gran temporal filarmònic
ab capatxos infernals
entre 'ls gorgos del *Diluvio*
y els músichs municipals

Diu que las *Falles* han après una sardana
y si pot ser la ballarán cada setmana.

LICEO

Dos concerts se portan donats en la present temporada de Quaresma y ells han bastat pera una vegada mes donar mostra patent de las qualitats que atesora lo mestre Nicolau qui interpretá bastant acertadament las tres primeras sinfonias de Beethoven.

A causa de un petit desafinament en las trompas al executar-se la tercera sinfonia esmentada, hi hagueren algunas demostracions de desagrado, donant motiu als entusiastas del mestre a un delirant é inoportú entusiasme fins que lograren la repetició.

En honor á la veritat, l' éxit notable dels concerts, per ara, ha pertenescut al *Orfeo catalá* y per lo tant á son mestre Sr. Millet, qui ab las pessas que diumenge passat se cantaren, demostrá que son orfeo pot competir als mes llorejats del estranger.

Las flors de Maig ab tot y lo manosejadas que ja resultan, tal com las canta l' *Orfeo catalá* 'ns semblaren completament noves. Tantas foren las filigranas y mitjas tintas que en dit cantabil s' executaren, provocant al final un entusiasme indescriptible, que 's renová després de cantar l' *Aucellada* inspirada composició coral de Jannequin la que dúptem pugui tenir una execució mes acabada per cap altre orfeo ó societat coral.

A continuar los concerts com ha sigut lo segon, será de grata memoria, la temporada que en lo Liceo, haurá fet l' *Orfeo catalá*.

ROMEA

Ab lo teatro plé fins á vessar celebrá son benefici dilluns passat la aplaudida primera actriu D.ª Adelina Sala, quirebé molts aplausos y molts regals.

Després de representarse *Lo Nuvi* la beneficiada recitá l' monòlech *May més!* de nostre refactor *Pepet del Carril*, ab molta gracia. Es una obreta del género festiu que va tenir lo mateix éxit que han tingut quantas obretas te entregal teatro nostre estimat company, á qui felicitem per son nou triomf en la escena cómica.

S' anuncian altres estrenos d' obretas; pero *La filla del mar* s' ha negat, á la quinta.

NOVETATS

De verdadera proba ha sigut la setmana passada pera la Sra. Mariani, ja que casi á diari ha donat nova obra, havent lograt totas ellas execució irreprotxable, com despenya dita eminent artista.

De las obras que han obtingut mes éxit, mereixen mencionarse, *Felicitá conyugale*, é *Il controllori dei vagoni-letto*, de Bisson, que son dos notables *vaudevilles* capassos de distreure al espectador mes ensopit y que ab justicia logran excitar las riallas del públich ab sas xistosas escenas y agudissimas ocurrencias.

La Parigina, ab tot y lo renom ab que venia precedida, no satisfé del tot á nostre públich.

En la execució dels esmentats *vaudevilles*, la mentada Sra. Mariani, ha donat mostres de ser tan notable actriu en la comedia com avants 'ns ho hav'a demostrat ab lo drama. Ab tot, preferim veurela en aquest género. L' acompanyaren ab acert las Sras. Menghini, Pirovano y Montrezza y 'ls Srs. Masi, Zampieri y Grassi.

Perá ahir estava anunciada la *reprisse* del drama en un acte de Verga *Cavalleria rusticana*, anant al cárrech de la Sra. Mariani lo desempenyo del personatge Santuzza que anys enrera executá la eminent Duse.

Perá dissapte próxim, s' anuncia lo drama de Giacosa *Come le foglie*, obra que es l' éxit en los teatros de Italia.

TIVOLI

Ha seguit lo bon éxit que ha lograt la companyia Bérge, que en compensació á las facultats algo gastadas d' alguns de sos artistes, ha procurat donar gran varietat y lo públich ab sos aplausos y asistencia, ha recompensat lo bon desitj dels artistes y direcció.

Sens dúpte que la obra que ha tingut mes bona acullida ha sigut *La Tempestad* la que valgué una ovació al Sr. Bueso al cantar la romanza de Simón en lo primer acte, sent aixis mateix agasatjats las Sras. Roca y Bola y Srs. Bérge y Subirá per l' acert en son comés.

Hi ha en preparació entre altres obras, la famosa ópera del mestre Bretón *La Dolores*, la que será presentada ab rigurosa propietat.

CATALUNYA (Eldorado)

Ahir dimecres feu lo despidio la *troupe* artística que executa *Le ballet volant* y que ha lograt que aquest teatro tornés als seus bons temps.

Perá avuy está anunciat l' estreno de la sarsuela *La alegria de la huerta*, original la lletra dels Srs. Paso y Alvarez música del m^{re} Chueca, qual obra ha sigut la que ha tingut mes éxit en la present temporada en los teatros de Madrid.

A fi de que sa execució sigui tot lo perfecta possible, han vingut á dirigir los últims ensajos, sos propis autors, havent confiat ademés la Empresa alguna decoració nova al reputat escenógrafo Sr. Urgellés.

GRAN-VIA

Lo Sr. Güell deferent sempre ab lo públich, procura que setmanalment hi hagi una atracció en son teatro.

La bella Monterde ha resultat lo que deyan los cartells, aixó es, que á son refinat art hi ha que anyadirhi una elegancia extraordinaria, una hermosura que sols posseixen las fillas de la terra de *Maria Santizima*, y un *chic* extraordinari, lo qual fa que continuament lo públich se esvaloti de entusiasmat demanant una repetició al darrera de l' altra.

Ademés d' aquesta notable atracció, dissapte últim reforzá la companyia ab la tiple Sra. Fernández-Díaz que feu un notable debut, ja que ab lo desempenyo de la *Antonelli* de *El Duo de la Africana* feu gala de sa extensa y bonica veu, aixis com també de irreprotxable dicció, per lo que senti justos aplausos.

Perá demá divendres *La bella Monterde* te anunciat lo ball *Le petit mabille parisién*, que recomaném als *protectors de la Fulla*, y la setmana entrant tindrà lloch lo debut de la eminent concertista de violi Srta. Domingo, contractada per un reduhit número de funcions.

UN CÒMIC RETIRAT.

LA TOMASA
LAS RASEAS

—¿Veuen? avuy m'hi fet dos ralets de sisas.

—¿Y tú quant guanyas?

—Tres duros de la senyora y dos de lo que puch.

Las víctimas ignocents de las niñeras de poch preu.

Tres horas de soletat, esperant que torni la criada de la Boquería.

Litografia Barcelonesa

S. Ramon, 6
BARCELONA

NO JARDINER

UNA poncella d'un bell roser
Vaig veure nixer al raig primer
D'un demà,
Era tan bella, que lo meu cor
Per la poncella va senti amor
Quan la vegí.

De dia en dia nava creixent
Y mes hermosa s'anava sent,
Mo't mes hermosa!
Y un jorn va serne per mi d'amor
Quan la poncella va exclatà en flor
Quan ja fou rosa!

Regant-la anava jo ab tot anhel;
Ay! sa hermosura semblava un cel.
Era di xós.
Tenint la rosa dins mon jardí,
Jo la besava cada matí
Un cop ó dos.

Vaig á besarla una matinada
Trobo la rosa, ja despüllada
Pe'l vent traïdo:
Per qué la rosa ne despüllare;
Oh! vent si ab el a te'n emportares
Mon pobre cor?...

Y encara com befa, que fes de mi
Lo vent sas fullas feya segui
Ab tot anhel.
Y trist plorava mon cor, plorava
Quan llurs despüllas se'n emportava
Camí del cel!

J. C.

Campanadas

1802.

¿Veritat qu' es un bonich número?

¡No falla!

Acabem de veurel, en las llistas de la loteria de Madrid y á ell li corre pón lo primer premi ó sian 240.000 pessetas.

Entre 'ls varios poseedors del bitllet agraciad, s' hi comptan nostres estimats amichs D. Lluís Blázquez y don Joseph Viñas, los quals han vist caure demunt seu la grossa, ab a satisfacció conseguint.

Caygudas de grossas com aquesta, son las úniques qu' un home pot resistir, sense sufrir averias.

Felicitem de cor als nostres amichs.

Sembla que l' Hisenda, que per demanar no 's pert, reclama sis millons de pessetas al nostre Ajuntament.

En cambi, hem sentit dir, que la Corporació municipal té molts crèdits contra l' Hisenda—entre ells la del impost municipal, sobre las cédulas, y no pot ferlos may efectius.

Hora es ja de que l' nostre Ajuntament fassi entendre á la Hisenda que *contra el vicio de pedir, hay la virtud de no dar.*

L' altre dia parlavi en aquestas columnas dels tituls de noblesa que s' expedian desde Roma.

Avuy podem anyadir que 'ls tituls de marquès, comte y baró, 's venen al mateix preu, variant sols la tarifa dintre de cada classe, qu' n los tituls han de ser hereditaris. Per aquets deuen abonarse 8.125 ptas. y 2906 pe 'ls personals.

¿Una friolera!

Per quantitat tan insignificant, qui 's privará d' ostentar en las tarjetas de visita 'l titl ab la corona y escuts corresponents?

Nota: Es indispensable pera obtenir una condecoració ó titl pontifici detallar los serveys prestats á la Iglesia y quantitats entregadas pe 'l diner de Sant Pere.

¡Val la pena d' obrir l' ull!

Sabut es que 'ls dos mercats principals de fieras son los d' Amberes y Hamburgo, y en ells pot dirse que se senyala 'l preu qu' ha de regir en los restants mercats d' aqueixa classe.

Ara bé, 'l preu senyalat generalment á una girafa es lo de 80.000 franchs; 'l hipopotamo, en costa uns 25.000; los lleons de mes bona estampa, no passen de 5000 franchs; y 'ls elefants fluctuan entre 7 y 12.000 franchs.

¿Cosa rara en aquestas tarifas no s' hi troba la sogra.

Se veu qu' aquell que n té un exemplar, lo daria de regal y encara hi posaria diners sobre.

Havent preguntat á un amich nostre, qué era indispensable pera que existís la felicitat dintre del matrimoni, nos ha contestat:

1er. Los esposos deuen perteneixe á la mateixa classe social.

2on. Deuen professar las mateixas creencias y estar conformes en la manera d' educar á sos fills.

3er. Ell deu tenir de cinch a deu anys mes qu' ella.

4t. Un y altra deuen portar una bonica fortuna al matrimoni.

Lo nostre amich remarca aquesta última condició y acaba exposant la conveniencia de que 'ls dos conyuges viatin continuament, per camins oposats.

Es lo millor medi pera evitar las barallas.

En lo Transwaal va á formarse un regiment de donas, que s' encarregará de mantenir l' ordre mentres permanesquin en campanya, sos pares germans y fills.

Mes de mil donas s' han inscrit com voluntarias, expresant al president Krüger qu' están disposadas á entrar en batalla si arriba 'l cas.

Ara es quan nos agradaria ser inglesos; pera probar las nostras forsas ab las valentas transwaalense.

*

Los fadrins perruquers de Saragossa, s' han declarat en *huelga*, per diferencias ab los seus amos.

Apedregaren los establiments ahont se ravalla, fent gran trencadissa de miralls.

Vetaqui uns braus minyons que *prenen lo pel* als parroquians sense permetre que á n' ells los hi prengui 'l seu amo.

*

Lo general Azcarrega, á pesar d' entendre, que la plan-tilla de Guerra, es sumament recarregada, ha dit que la respecta porque així va trobarla.

La sortida del general sembla una burla, pero hem de convenir en que la seva actitud es altament *respectuosa*.

*

La esmena Sallarés interessant lo concert *económich*, sols la votaren afirmativament quatre diputats.

¡Y luego 'ns diran los ministerials qu' están per las economías!

¡Ni en los concerts las volen!

*

En Silvela ha negat qu' hagi anat á Madrid cap comisionat per la Inglaterra, pera formular reclamacions referents á la venda de las Carolinas.

Si don Paco ha dit que no, ja 's pot creure.

Es l' home de la edat present que te una memoria mes pasmosa.

De tot lo que ha promés al menos s' en ha recordat vintiquatre horas.

*

En una taberna del carrer del Gato, de Madrid, varios joves de l' aristocracia que tenian lo nom del esmentat carrer, varen barallarse, disparant los seus revólvers. Lo resultat de la baralla fou que va sortirne mal ferit un subjecte qu' estava tranquilament bebentse un vas de xarel·lo.

¡Bonica joventut té l' aristocracia madrilenya!

*

COLA PERA ENGANXAR LO CRISTALL

Goma arábica pulverisada.	10 parts.
Nitrat de cals	1 »
Ayguia calenta	13 »

Se disol bé y s' aplica sobre las superficies que deuen juntarse, tenintlas en perfecte contacte fins que 's seca la cola.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

TRANVIAS; á l' hora de lo prometre no fa pobre.—Los nos tres empleats volen menos horas de servey, mes diners, mes consideracions, etc., etc.

Tement los efectes de una *huelga* hi accedit á casi tot; pero no han de faltarme recursos pera no atendre lo promés... encare que siga traspasant la explotació de la linea á una altra Empresa.

Un gerent que 's pert de vista.

CONCERT; á l' hora de la soletat.—Hein donat un concert *económich* ab música d' en Pallayrés, y sols hem lograt omplir quatre butaocs. Lo públich ja está massa escamat.

Cucurulla.

ABOQUINES, á l' hora de tocarse 'l cap.—Envieunos aqui dalt tants diners com pujan reunirse y géneros á carretadas, pera socorre á aquets vehins. Ja sabem que la caritat ben entesa comensa per un mateix y que en una obra de Gracia van quedar sepultats tres intelissos jornalers, á quinas familias convindria socorre; pero creyem no, obstant, que la caritat fora de casa, á so de bombo y platerets, vesteix molt.

La Comissió del Foment del Descans Nacional.

CERILLAS Y EXPLOSIUS, á l' hora de las capsas buydas.—Los espanyols son insaciables; creuen que per cinch centims ha de donársels una tonelada de mistos. ¿Diuen que no cumplesco 'l contracte? ¡Es fals! Lo que hi ha, es que en lo contracte se m' autorisa pera expendre classes especials, ab un número *especial* de cerillas, tan reduhit com me sembli. ¡Vegin si vostés no l' aprofitarian aquesta autorisació!

L' Arrendataria.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 11 d' aquet mes)

Frederieh Planas: La comprobació de sa denuncia no 'ns es possible. L' escrit que 'ns remet no constitueix cap proba. Ho sentim, porque aburrim de cor als *ratas literaris*. Font Nielfa: Las d' aquesta setmana fluixejan. Noy de la Sal: *Tal com hi dich*, apart d' esser poch interessant, es molt defectuosa: *Reja y caixa, sobron y pr ban, y Tomasa y passa*, no son consonants. Noy de la Pega: La seva la publicariam si no fos passada sa oportunitat. Un Pastor de Montmeló: No 'ns serveixen. D. Vilá: Ab franque a, es molt dolenta.

Se ven en bonas condicions un
MOTOR A GAS
DE UN CABALL DE FORSA,
sistema Escuder. Está en inmillorable estat; pot veures funcionar en la Litografia de Ramón Estany, Sant Ramón, 6.—Barcelona.

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, SANT RAMON. 6—BARCELONA

SOGRA INFERNALIS (No descrita per LINNEO)

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Musical es ma primera:
la segona vegetal,
un poblet es la tercera
com també lo meu total.

J. R.

TARJETA

La tal D.^a

Peret Salom

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas, un' obra de n' Eduart Aulés.

P. SALÓN.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8—Poble catalá.
8 8 1 1 6 8 8— » »
7 8 1 1 6 8— » »
7 4 1 6 8—Població espanyola.
4 5 5 2—Poble catalá.
1 8 5— » »
4 7— » »
5—Consonant.
7 6—Nota musical.

5 3 7—Poble catalá.

5 5 4 8— » »

3 2 1 1 6— » »

3 1 8 5 5 8—Instrument de música

3 1 2 3 4 1 6—Nom d' home.

3 8 1 3 8 5 5 8—Poble catalá.

3 8 5 2 1 6 8—En moltes cases n' hi ha.

1 6 2 5 5 7—Poble catalá.

1 2 5 5 8—Eyna de pagès.

5 5 4 1—Poble catalá.

7 8 7— » »

1 2—Nota musical.

6—Vocal.

5 8—Nota musical.

3 2 1—Poble catalá.

5 5 4 2—Auceil.

7 2 1 1 8—Poble catalá.

7 2 5 5 2 7— » »

4 5 2 3 8 1 6—Nom d' home.

6 3 5 2 7 6 8 7—Poble catalá.

7 8 5 8 1 7 8— » »

3 1 1 2 5 7—Los arbres n' tenen.

3 1 6 5 5—Animal petit.

5 5 2 4—Nom d' home

3 6 5— » »

5 4—Article.

7—Consonant.

3 2—Nom d' una consonant

7 6 4—Nom de dona.

4 1 1 6—Poble catalá.

7 8 5 1 8— » »

4 5 6 4 5 8— » »

7 8 1 1 2 8 5— » »

7 8 5 2 5 5 8 7— » »

JOAN ROCAVENT

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 601

Logogrifo numérich.—Fortianell.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre. . . 1.50 pessetas
Cuba y Puerto Rico, » . . 2.50 »
Extranjer, » . . 2.50 »
Número corrent . . . 0.10 »

Tota reclamació podrá dirigirse á la Redacció y Administració de dit periódich,

— 6, SANT RAMON, 6 —